

På filosofisk vandretur med Klods Hans

– en anderledes måde at skabe borgerinddragelse

Skrevet af Mette Køhlert

"Filosofi er højtragende, abstrakt og ubrugeligt i praksis" – eller er det?
Projektgruppen for udviklingen af "Ny Rosborg" – en ny bydel i Vejle, har gennem de sidste halvandet år arbejdet med en filosofisk baseret borgerinddragelsesproces for at komme "ind bagved" borgernes umiddelbare ønsker og behov – derind, hvor vi som menneske tør drømme og se livet i øjnene. Kandidat i anvendt filosofi, Mette Køhlert, fortæller her om processen.

Vejle Kommune arbejder med byrådets vision "Vejle med Vilje" og "Resiliensstrategien", hvor kommunen på en innovativ og ansvarlig måde, vil videreudvikle et resilient og sammenhængende velfærdssamfund. Nogle af nøgleordene er her 'robusthed', 'bæredygtighed' og 'samskabelse'.

Vejle Kommune har udpeget udviklingen af den nye bydel, Ny Rosborg, som et fyrtårnsprojekt i Resiliensstrategien, og ønsker her at skabe rammerne for "det gode liv". Men hvad vil "det gode liv" sige?

De sidste halvandet år har projektgruppen for Ny Rosborg arbejdet med *"at komme et spadestik dybere"*, som Camilla Jørgensen fra projektgruppen udtrykker det. De har gennem filosofiske dialoger styrket relationen og samarbejdet på tværs af fagligheder og sociale samfundslag. Det gælder både kommunens interne og eksterne samarbejdspartnere samt byens borgere. Den brede involvering har skabt en større klarhed og åbenhed i kommunikationen, så parterne har fået en større forståelse for, hvilke værdier, der ligger til grund for de umiddelbare ønsker omkring områdets fremtid.

I processen har projektgruppen udviklet erfaringer og nye metoder til, hvordan filosofien i praksis kan være med til at skabe åbenhed, dialog og relation mellem kommune og borgere.

Hvordan kan filosofien bruges i kommunale sammenhænge?

Vejle Kommune har fra 2014-2016 samarbejdet med forsker Finn Thorbjørn Hansen, Aalborg Universitet, omkring aktionsforskningsprojektet *Undringsdreven innovation i offentlig regi*. Projektet har handlet om værensdimensionen samt den mellemmenneskelige relation i kommunens innovations- og udviklingsprocesser.

I forbindelse med specialeskrivning på Aalborg Universitet blev jeg inviteret ind i projektgruppen, for at bidrage til udviklingen af en mere eksistentiel og værensorienteret borgerinddragelsesproces.

Med udgangspunkt i en af kommunens vigtigste opgaver som offentlig instans, nemlig at levere den bedste service til borgerne, udviklede vi workshops og vandreturer i Ny Rosborg-området. Her var interessenter og borgere inviteret til at deltage og dermed til at bidrage til byudviklingsprocessen.

Med den filosofiske tilgang som fundament, søgte vi at involvere borgere og interessenter ind i en åben og undrende proces. Her var nysgerrigheden, undersøgelsen og det at være tilstede i nu'et instrumenter til at lægge vores meninger og 'synsninger' lidt på hylden og dermed komme ind bagved vores forforståelser og tanker. Vi søgte altså at skabe åbenhed omkring sandhedsbegrebet; at åbne op for at *sandheden* måske ikke altid er det, som vi først tror, bare fordi vi altid har gjort det eller *"sådan er det jo"*. Men at der også er andre forståelser

og livsanskuelser, som er interessante og berigende. Dermed blev det ikke en diskussion om 'rigtigt' eller 'forkert', men en udveksling og en dialog om forskellige måder at se verden på, ud fra vores erfaringer.

De eksistentielle spørgsmål som ramme

Finn Thorbjørn Hansen har i forbindelse med forskningsprojektet, udviklet et forløb, hvor man som deltager bliver ført ind i filosofiens univers. Den brugte vi bl.a. på den ene af de tre vandreture i bydelen Ny Rosborg, hvor temaet var 'fællesskab'.

Forløbet har tre medspillere: *Poeten*, som er søgende på 'det gode', 'det skønne' og 'det smukke' i livet; *Sokraten*, som spørger, driller og kærligt udfordrer vores forforståelser; samt *Klods Hans*, som er ham der "bare gør", han er den foretagsomme og målrettede, som vi alle kender. I mindre grupper skiftes vi til "at være" figurerne og får dermed skabt en fælles undring over, hvad "fællesskab" egentlig er for et begreb. Med udgangspunkt i vores levede erfaringer, spiller vi hver i sær ind med, hvad det gode fællesskab er, hvad det betyder at være i et fællesskab og til sidst kom Klods Hans på banen og, på baggrund af dialogen, sagde, hvad vi så skulle gøre, for at skabe det gode fællesskab i Ny Rosborg.

Ved hjælp af rollerne kom vi ud af vores almindelige 'sælgerrolle' ("*hør min idé, det er den, vi skal realisere, hør her hvordan!*") og ind i en mere lyttende og fællesskabende og fælles undrende dialog. En dialog om, hvad vi som mennesker, i virkeligheden oplever som vigtigt og forstår som værdifuldt i vores konkrete liv, og i menneskers liv som sådan.

Fra borger til medborger

Udviklingsprocessen af visionen for Ny Rosborg har været undervejs i halvandet år, og den 1. juni 2017 blev den endelige vision fremlagt for borgere og interessenter i Vejle. Dette kan måske synes som en lang indledende proces, men som en medarbejder i Teknik og Miljø

udtalte: "*Når vi kender vores værdigrundlag i et projekt, så kan vi spare tid og penge i alle projekter, for værdierne er jo de samme.*"

Projektgruppen for Ny Rosborg er enige om, at det har været en givende proces på flere områder. Som Jakob Østergaard fra gruppen udtrykte det: "*nu gætter vi ikke længere, hvad borgerne tænker, men nu ved vi noget om deres værdier og tanker, som vi ikke har vist før.*" Det at komme ud til borgerne og tale med dem om længsler og drømme i livet – og mødes på en ligeværdig og mellemmenneskelig måde, har skabt fællesskab, indsigt og en lyst til at samarbejde. Det er nu ikke kun "de ansatte ved kommunen" og "borgerne", men nu medarbejdere og medborgere. Der er stadig opgaver, mål og strategi, som skal løses af kommunen. Men der er også et sted, hvor vi alle er mennesker, hvor vi er ens, hvor vi mødes i noget fælles og dermed kommer tættere på hinanden.

Som en deltager på vandreturen udtalte, er det vigtigt "*at kunne blive væk*". Manden forklarede, at for ham handler det om, at kunne slippe væk fra hverdagens stress og jag og dermed bare få lov til at være.

Og det er noget af det, som den filosofiske undring og legen kan hjælpe os med. At vi for en stund slipper vores tillærte handlinger og vores tanker om, hvordan tingene bør være, og i stedet lytter til, hvad vores medmennesker, livet og naturen fortæller os. For vi omgiver os med ord og begreber, som vi tror vi ved hvad betyder – vi tror altså at vi kender *sandheden*, men ofte opdager vi, at andre har en anden forforståelse og erfaring med det samme ord og dermed tillægger begrebet en anden betydning. Derfor må vi sommetider stoppe lidt op, lytte til og være åbne overfor det fælles, for sammen at kunne skabe forbindelse til det meningsfulde og dermed rammerne for 'det gode liv' i Ny Rosborg.

Projektgruppen arbejder videre i processen, hvor der nu skal udvikles en skitsering af udviklingsplanen. Her er det projektgruppens

rolle at "oversætte" inputtene fra borgere og interessenter, og dermed sikre at værdierne fra involveringen og visionsprocessen kommer til udtryk, således at "det gode liv" kan udvikles i fremtidens bydel i Ny Rosborg. Vejle Kommune

vil også fremover bruge denne spørgende og undrende tilgang til involvering af medborgerne, i fremtidens resiliente tilgang til udvikling af Vejle Kommune.

Klods Hans	Poeten	Sokrates
Hvilke idéer får du nu lyst til at gå i gang med?	- Hvad har du oplevet af gyldne øjeblikke i forhold til fællesskab?	- Hvilke værdier ligger der under denne længsel?
- Hvilket konkret fællesskab tror du vi får ud af dette fællesskab?	- Hvilken længsel ligger der bag dette syn på fællesskab?	- Hvad er egentligt det gode ved det her fællesskab?
		- Hvad kunne være et godt/ provokerende modspørgsmål?